

Ons pedagogisch handelen peutergroep De Meibloem

Op de website van KION zie je onder *Zo werken wij* hoe we in ons beleid vorm hebben gegeven aan de pedagogische doelen en onze pedagogische uitgangspunten.

In dit document staat hoe we de pedagogische uitgangspunten bij onze locatie praktisch uitwerken. Als we eventueel iets extra's doen of anders werken dan in het algemene beleid beschreven staat, dan vind je dat hier ook in terug.

Samen met de praktische informatie geeft dit document de informatie die specifiek is voor deze locatie.

September 2020

We bieden VVE

Om ervoor te zorgen dat we spelenderwijs de ontwikkeling van uw kind zo goed mogelijk stimuleren, bieden we op onze locatie Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Hiervoor maken we gebruik van het VVE-programma Uk & Puk waarin verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Telkens staat een ander thema dat de kinderen aanspreekt centraal. Ieder thema wordt uitgewerkt in uitdagende, speelse activiteiten waarin aan verschillende ontwikkelingsdoelen wordt gewerkt. De doelen liggen op het gebied van spraak- en taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuiglijke ontwikkeling en rekenprikkels om de ontluikende rekenvaardigheid te stimuleren.

We stimuleren de spraak-taalontwikkeling door te verwoorden wat de kinderen doen en ervaren en door kinderen te stimuleren om zelf woorden te gebruiken. De vragen die we kinderen stellen sluiten aan bij het niveau van het kind. Kinderen die nog niet goed kunnen praten, stellen we eenvoudige vragen zoals "Waar is Puk? Wijs eens aan?", de meer taalvaardige peuters krijgen moeilijkere vragen zoals "Wat ga je doen?", "Zijn deze hetzelfde?", "Wat gebeurde er?" Kinderen krijgen de tijd om te reageren. Ook het samen zingen van liedjes en voorlezen horen bij ons rijke taalaanbod.

Bij iedere activiteit worden in principe doelwoorden aangeboden. We passen ons hierbij aan het niveau van het kind aan. Baby's en kinderen die nog weinig Nederlands spreken, leren eerst de woorden die naar voorwerpen, personen of handelingen verwijzen die belangrijk voor hen zijn. Hoe ouder het kind, hoe meer de doelwoorden verwijzen naar de buitenwereld en hoe abstracter ze kunnen zijn.

We bieden de woorden aan in een betekenisvolle context: woorden krijgen voor een kind pas betekenis door de concrete voorwerpen die worden gebruikt en de activiteit die wordt gedaan. Een echte appel levert een kind veel meer informatie op dan een foto van een appel. Tijdens een thema worden doelwoorden vaak herhaald en geoefend. Hiernaast werken we op de Meibloem met het interactieve taalprogramma Berenslim. Ouders kunnen hierop thuis ook inloggen.

De sociaal-emotionele ontwikkeling betreft het leren omgaan met jezelf en met anderen. Op het kinderdagverblijf of peutergroep ligt de basis hiervoor in de relatie tussen het kind en pedagogisch medewerker. Als een kind ervaart dat hij kan rekenen op haar steun en zich veilig voelt, durft hij zichzelf en anderen te leren kennen. Daarnaast begeleiden we kinderen in het omgaan met anderen. We geven het goede voorbeeld en helpen kinderen om rekening te houden met elkaar. Zie ook de uitgangspunten 'We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte' en 'We bevorderen positieve contacten tussen kinderen'.

De sensomotorische ontwikkeling gaat over de ontwikkeling van de zintuigen en de motoriek. Door te doen en tegelijk waar te nemen, leert de kind de wereld om zich heen kennen. We bieden activiteiten aan die een beroep doen op het zien, horen, tasten, proeven en ruiken. Ook grofmotorisch spel is onderdeel van ons dagelijkse aanbod. Zo gaan we iedere dag naar buiten. Hiernaast heeft ieder thema een beweegactiviteit, gericht op het strekken van de spieren en het oefenen van de hoofd- en rompbalans (baby's) en op het oefenen van de grote motoriek en lichaamsbalans (dreumesen en peuters). Ook de fijne motoriek (de arm-hand functie zoals reiken, grijpen, loslaten en manipuleren) komt in ons aanbod volop aan de orde.

We besteden ook aandacht aan rekenprikkels. Het gaat er hierbij om dat kinderen ervaringen opdoen die de basis leggen voor de latere rekenontwikkeling, zoals meten (passen de schoenen? Past het dikke boek in de kleine tas?) en het benoemen van eigenschappen zoals groot en klein, zwaar en licht, vol en leeg. Ook ruimtelijke oriëntatie hoort tot rekenprikkels. Ruimtelijke oriëntatie begint bij het lichaamsbesef van het kind. Dit komt bijvoorbeeld aan bod tijdens de verzorging van de kinderen of bij het aan- en uitdoen van de jas. Daarnaast verkennen we met de kinderen de groepsruimte. We praten met de kinderen over waar de spullen staan (in de kast of op de kast) of waar ze terecht komen (in of naast de prullenbak). Ten derde maken de kinderen bij ons kennis met tellen.

Bij de activiteiten die bij het VVE-programma horen, speelt de interactie tussen pedagogisch medewerker en kind en tussen de kinderen onderling een grote rol. Kinderen en pedagogisch medewerker hebben beide een actieve inbreng bij de activiteiten. Door prikkelende vragen te stellen in een uitdagende omgeving en hierbij steeds in te spelen op de inbreng van de kinderen en aan te sluiten bij hun niveau en interesse, brengen we de kinderen steeds een stapje verder in hun ontwikkeling. Kinderen kunnen ook elkaar prikkelen in hun ontwikkeling. Daarom geven we kinderen ook tijdens de activiteiten de ruimte om op elkaar te reageren en met elkaar samen te spelen.

De meeste activiteiten doen we met kleine groepjes kinderen, zodat we de activiteit kunnen aanpassen aan het ontwikkelingsniveau van de kinderen en kunnen inspelen op hun reacties. Bovendien hebben kinderen in een kleine groep meer gelegenheid om zich te uiten en meer onderling contact. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen mee kunnen doen, doen we een activiteit herhaaldelijk, met telkens een ander groepje kinderen. Een activiteit duurt zo lang als de kinderen het leuk vinden om te doen.

De doelen waaraan gewerkt wordt bij een activiteit hangen ook af van de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van een kind. Bij de jongere kinderen ligt de nadruk op het doen en ervaren, bij de oudere kinderen en kinderen die al meer taal begrijpen en kunnen praten, worden de activiteiten al wat taliger aangeboden.

Ook buiten de activiteiten om wordt er gewerkt met het thema en de doelen die daarbij horen. De groepsruimte is overzichtelijk ingericht in hoeken, waardoor kinderen ongestoord alleen of in kleine groepjes kunnen spelen. Bij de inrichting gebruiken we aantrekkelijke materialen die bij het thema horen. Hierdoor komen kinderen tijdens hun spel op een vanzelfsprekende manier met het thema in aanraking. Pedagogisch medewerkers begeleiden het spel van de kinderen en bieden bewust bepaalde materialen aan, waardoor ze ook tijdens vrij spel gericht aan de doelen werken.

Om de ontwikkeling te stimuleren, creëren en grijpen we kansen. Bij kansen creëren bieden we doelbewust een activiteit aan. Bij kansen grijpen, maken we van een gewone, dagelijkse situaties een leersituatie. Hoe jonger een kind, hoe meer het leren in het hier-en-nu plaatsvindt. Het woord 'regen' krijgt pas betekenis als het buiten regent en als het kind de regen kan zien, voelen en horen. Om inhoud en betekenis te geven aan de activiteiten en te werken aan de ontwikkelingsdoelen die bij ieder thema zijn opgesteld, benutten we zoveel mogelijk de dagelijkse situaties. Hoe jonger het kind of hoe lager het ontwikkelingsniveau van een kind, hoe dichter de pedagogisch medewerker bij de concrete situatie blijft. Thematisch werken met baby's, dreumesen of kinderen met een laag ontwikkelingsniveau betekent vooral inspelen op situaties dicht bij het thema, kansen grijpen dus. Hoe verder de kinderen in hun ontwikkeling zijn, hoe meer we de activiteit kunnen uitbreiden naar talig spel, waarbij fantasie en voorstellingsvermogen een grotere rol

gaan spelen. Dan kunnen we met behulp van taal en spel een situatie creëren die kinderen herkennen en die voor hen betekenis heeft.

Voorbeelden

- Voorbeelden van thema's: Wat heb jij aan vandaag (over kleding), Eet smakelijk (over eten), Oef wat warm (over warm en koud). Wie ben ik? (over lichaam en land van herkomst).
- Voorbeeld van een activiteit met verschillende ontwikkelingsdoelen: Het thema Wat heb jij aan vandaag bevat een activiteit waarbij de kinderen, voordat ze naar buiten gaan, hun schoenen bij elkaar zoeken (één, twee schoenen; rekenprikkel), en aantrekken (motorische ontwikkeling). De baby's kijken naar de schoenen, dreumesen herkennen hun eigen schoenen en proberen deze met hulp aan te trekken, en de peuters doen dat zoveel mogelijk zelf en helpen elkaar daarbij (sociaal-emotionele ontwikkeling). Daarna lopen, springen en stampen de kinderen op hun schoenen (motorische ontwikkeling). Tijdens de activiteiten vertellen de dreumesen en peuters wat ze gedaan hebben (taalontwikkeling), waardoor ze spelenderwijs een aantal woorden leren kennen.
- Voorbeeld differentiëren tussen leeftijden en niveaus: In het thema Dit ben ik! (over het lichaam, het gezicht en de zintuigen) kijken de kinderen om de beurt in de spiegel. Wat zien ze? De baby's kijken naar hun spiegelbeeld terwijl de pedagogisch medewerker verwoordt wat ze zien, de dreumesen kunnen aanwijzen wat ze zien. De oudere en meer taalvaardige peuters kunnen met behulp van de pedagogisch medewerker zelf vertellen wat ze in de spiegel zien.
- Onze groepsruimte(s) hebben we ingericht met de volgende hoeken: huishoek, bouwhoek, themahoek, atelier, voorleeshoek op het podium, terugtrekplek en ontdektafels. In onze speelhal kunnen de kinderen met de blokken bouwen, klimmen en glijden.
- Puk neemt actief deel aan de activiteiten met de kinderen. Hij zit in de kring, hij zit aan tafel en gaat ook mee buiten spelen.
- Voorbeeld aanpassen van de inrichting aan het thema: Bij het thema Hatsjoe! (over ziek zijn, voor elkaar zorgen, naar de dokter gaan en weer gezond worden) mogen kinderen spelen met dokterspulletjes zoals pleisters, verband, lege pillendoosjes, een wit schort etc. Door bij het thema Knuffels (over zachte materialen en het slaapritueel) veel zachte dingen in de groepsruimte te leggen, leren de kinderen de betekenis van het woord 'zacht' te begrijpen door aan de materialen te voelen, ermee te spelen en ze te benoemen.
- Voorbeeld kansen grijpen: De concrete situatie (bijvoorbeeld het regent buiten) is het vertrekpunt waaraan de pedagogisch medewerker een speelse activiteit toevoegt als het kind daaraan toe is (bijvoorbeeld het nadoen van het geluid van de vallende geluidsdruppels). De resultaten uit het kindvolgsysteem KJK! worden besproken tijdens een kindbespreking. Deze hebben we één keer per zes weken. We overleggen dan met elkaar hoe we ons aanbod zo goed mogelijk kunnen laten aansluiten bij het welbevinden, het ontwikkelingsniveau en belangstelling van een kind zodat we het kind zo goed mogelijk ondersteunen en stimuleren in zijn ontwikkeling. We bepalen nieuwe doelen voor individuele kinderen. Dagelijks passen we het dagritme en de activiteiten aan aan de individuele doelen en leggen dit vast in het dagritmeformulier.

We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte

We creëren een open, warme sfeer waarin kinderen zich op hun gemak voelen. We zijn geïnteresseerd in wat je kind bezig houdt en kunnen genieten van de mijlpalen die we bij je kind zien. We gaan uit van positieve aandacht, waardering en stimulans. Op z'n tijd hoort daar natuurlijk ook hulp, bescherming en steun bij.

Voorbeelden

- Bij binnenkomst begroeten we alle kinderen en noemen we de naam: “Goedemorgen...” Zo maken we duidelijk dat elk kind gezien is en welkom is. Daarnaast benoemen we ook de namen in de kring zodat kinderen ook elkaar namen horen.
- Kinderen die moeilijk kunnen wennen, mogen een tijdje naast de pedagogisch medewerkers zitten of op schoot zitten.
- Als een kind huilt, troosten we het kind. We nemen het kind dan op schoot.
- Tijdens de kringactiviteit wordt er tijd vrijgemaakt voor kinderen die zelf iets willen vertellen of laten zien. Nieuwe schoenen of kleren die een kind wil laten zien, worden bewonderd.
- We werken regelmatig in kleine groepjes, zodat kinderen makkelijker zichzelf durven te laten zien. We merken dat dit voor sommige kinderen heel belangrijk is, omdat het voor hen nog spannend is om in de grote kring te praten.

Kijken en luisteren naar kinderen staan centraal

Of het nu om een baby gaat die huult of een bso kind dat zich lijkt te vervelen; alleen met goed 'kijken en luisteren' leren we onze kinderen écht kennen. Met extra aandacht van ons, moeilijker spelmateriaal of een speciale activiteit, kunnen we dan inspelen op die specifieke behoefte. We volgen het welbevinden en de ontwikkeling van alle kinderen. Bij de buitenschoolse opvang hebben kinderen hierin natuurlijk ook (en soms zelfs letterlijk) een eigen stem.

Voorbeelden

- Als kinderen niet buiten durven te spelen omdat het daar druk is, hoeft het kind niet persé naar buiten. We vinden buitenspelen wel belangrijk: kinderen doen daar andere ervaringen op dan binnen. We bedenken dan een stappenplan waardoor het buitenspelen voor dit kind makkelijker en veiliger wordt. Bijvoorbeeld door eerst door het raam naar de andere kinderen te kijken, samen naar buiten te gaan en samen te spelen of door het kind buiten te koppelen aan een vriendje. Dit geldt ook voor andere situaties.
- Veel peuters helpen graag met dagelijkse (huishoudelijke) taken, zoals de afwas. Daarom ligt in de huishoek echt huishoudelijk materiaal zoals bijvoorbeeld een afwasteil met borstel.
- De kinderen hebben vaak behoefte om hun energie kwijt te kunnen door bijvoorbeeld te rennen. Als we gebruik maken van het gymlokaal zorgen we dat kinderen hier de gelegenheid voor krijgen door ze vrij te laten spelen, ze met de bal te laten spelen, te dansen of een tikspel met de oudste kinderen.
- Als we zien dat de kinderen erg energiek zijn (schreeuwen en rennen), dan zorgen we dat de kring niet te lang duurt en gaan we daarna met de peuters die de beweging nodig hebben even buiten spelen of naar het gymlokaal.
- Van alle (VVE) kinderen schrijven we wekelijks iets in het kinddagboek. Hierin houden we bij welke stappen het kind maakt in zijn ontwikkeling en hoe zijn sociaal-emotionele ontwikkeling verloopt.

We hebben respect voor autonomie van kinderen

Al op jonge leeftijd is je kind een eigen persoon met behoeften en eigenschappen die bij jouw kind passen. Bij een jong kind dat heel erg van bewegen houdt, verwachten we niet dat het een half uur stil aan tafel zit. Deze eigenheid van kinderen maakt ons vak écht interessant. Daarnaast kunnen kinderen al heel jong veel zelf. Wij nemen hier in de groep bewust veel tijd voor. Je eigen brood smeren, zelf een oplossing bedenken voor een probleem, kiezen aan welke activiteit je meedoet. Liever zelf met een boek op de bank als de rest buiten is? Het kan allemaal.

Voorbeelden

- We leren kinderen zelf oplossingen te bedenken voor 'problemen' zoals: 'Hoe krijg ik die bal door dat gaatje? Waar hoort dit puzzelstukje? Ik wil met de boerderij spelen! Hoe kom ik bij die plank?' In plaats van het probleem op te lossen, stimuleren we het kind een eigen oplossing te zoeken. Indien nodig, helpen we hierbij.
- We zijn met een bepaald thema bezig, maar we merken dat de kinderen met hele andere dingen bezig zijn. Op dat moment laten we het thema even los en proberen we met activiteiten aan te sluiten bij de belangstelling van de kinderen op dat moment.
- Als kinderen zelf hun spel kiezen en dit verder uitbouwen, is het niet nodig dat de pedagogisch medewerker zich hiermee bemoeit. De pedagogisch medewerker zal vooral observeren en, aansluitend bij het spel van de kinderen, af en toe een nieuwe impuls aan het spel geven. Soms nodigen de kinderen de pedagogisch medewerker uit om mee te spelen of te helpen. Hier wordt over het algemeen op in gegaan door even samen te spelen en ze verder op weg te helpen
- Ook stimuleren we de zelfredzaamheid van de kinderen. Kinderen mogen zelf proberen hun jas op te hangen, tas in hun vak te zetten en de broodtrommels eruit halen. Kinderen die zelf naar de wc kunnen stimuleren we dit ook zoveel mogelijk zelfstandig te doen
- Bij binnenkomst mogen kinderen hun eigen foto ophangen zodat ze laten weten dat zij er zijn en ook kunnen zien welke kinderen er die dag nog meer aanwezig zijn. Zo leren kinderen niet alleen eigen verantwoordelijkheid maar ook aandacht te hebben voor de andere kinderen

We bieden brede uitdaging en plezier

Bij onze locaties en groepen is alles zó ingericht dat kinderen volop de ruimte hebben met spel, materialen en activiteiten. Materialen die nieuwsgierig maken, spelbetrokkenheid en plezier geven. Daar komt het nodige water, zand, pasta, klei, bouw materiaal, verf, gereedschap en zelfs dieren bij kijken! We zorgen voor een breed aanbod van diverse activiteiten op alle verschillende ontwikkelingsgebieden. Gericht op een individueel kind, (kleine) groepjes kinderen of juist met z'n allen.

Voorbeelden

- We doen iedere dag een activiteit die bij het thema hoort. De meeste activiteiten doen we met kleine groepjes kinderen. Vaak van ongeveer dezelfde leeftijd of taakvaardigheid. Zo kunnen we beter aansluiten bij het niveau en de ontwikkelingsdoelen van de kinderen. We kunnen ook beter inspelen op wat kinderen zelf inbrengen en is de kans groter dat kinderen actief deelnemen aan het spel. Hierdoor zijn de kinderen meer betrokken en steken ze er meer van op.
- De activiteiten die we aanbieden, richten we op verschillende groepen: op de gehele groep, op alle kinderen van de peutergroep die aan de activiteit mee willen doen of op een groepje kinderen van een bepaald ontwikkelingsniveau. Op deze manier ontstaat een divers aanbod.
- Niet alleen tijdens de activiteiten, maar ook tussendoor besteden we aandacht aan de doelwoorden van het thema. Bijvoorbeeld tijdens de kring, het fruit eten en het buitenspelen.
- We hebben de ruimte(s) ingericht met gezellige en uitdagende speelhoeken waar kinderen ongestoord met een groepje of in hun eentje kunnen spelen. De inrichting van de ruimte wordt aangepast aan het thema. Regelmatig kunnen kinderen ook buiten de 'eigen' groepsruimte terecht: in de speelhal, in de gang, in andere groepsruimtes of buiten. Natuurlijk doen we regelmatig allerlei activiteiten, met een klein groepje of juist met z'n allen. Dit doen we aan de hand van een thema. We stimuleren kinderen om mee te doen. Sommigen hebben het nodig om hierbij even (letterlijk of figuurlijk) bij de hand genomen te worden. We vinden het belangrijk dat de kinderen bij ons de kans krijgen om allerlei verschillende ervaringen op te doen om zich zo te kunnen ontwikkelen.
- De activiteiten die worden aangeboden, materialen die in deze periode gebruikt worden en de inrichting van de hoeken hangen zoveel mogelijk samen met dit thema. Dit geeft een grotere samenhang in het aanbod en de mogelijkheid dieper op een thema in te gaan. Kinderen doen hierdoor meer ervaringen op en er zijn meer ontdekmogelijkheden.
- De inrichting en hoeken passen we waar mogelijk aan het thema aan dat centraal staat, maar ook aan wat de kinderen op dat moment bezighoudt.
- De hoeken zijn zo ingedeeld dat de kinderen voldoende uitdaging ervaren. We stimuleren kinderen hun grenzen op te zoeken, door ze bijv. een moeilijker werkje aan te bieden of met knutselen nieuw materiaal aan te bieden.
- In de groep hebben wij duidelijk afgebakende hoeken, zoals een huishoek, een bouwhoek en een dierenhoek. De kinderen kunnen zich heerlijk terugtrekken in deze hoekjes en volledig opgaan in hun spel.
- We moedigen kinderen aan met verschillende materialen aan de slag te gaan, door te praten over de materialen en er vragen over te stellen. We dagen het kind ook uit iets nieuws te proberen of het op een andere manier te doen ("Als je het nu eens zo probeert..."). We stimuleren hierbij de ontwikkeling, waarbij het doel minder belangrijk is

dan het proces. Het is dus niet belangrijk dat die paddenstoel mooi wordt, maar vooral dat het kind plezier heeft en kan ontdekken wat je met een kwastje kan, dat papier ook kan scheuren etc.

- Ook in onze buitenruimte proberen we de verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod te laten komen. Net zoals in de binnenruimte, hebben we hier verschillende activiteitenplekken. Voor de kinderen is er een zandbak en zijn er materialen die buiten gebruikt worden zoals speelgoed voor in de zandbak, fietsjes, auto's en ballen. We hebben een gedeelte dat betegeld is waar goed gefietst kan worden en we hebben een tuingedeelte met een zandberg.

We bieden ritme en structuur

De vertrouwde gezichten van pedagogisch medewerkers en van de kinderen in de groep zijn een belangrijk houvast. Net als de eigen groepsruimte en een rustige inrichting. Duidelijkheid komt ook terug in het ritme en programma van de ochtend, middag of dag, een aantal algemene huisregels en afspraken. Ook eigen (groeps)rituelen dragen hier aan bij. Dit biedt jonge kinderen voorspelbaarheid en vertrouwen in het verloop van de dag. Bij de buitenschoolse opvang verspreiden de kinderen zich vaak over meerdere ruimtes. Ook hier heeft de middag een bepaalde indeling. Dit begint meestal met groente en fruit en een (gezamenlijk) drinkmoment.

Voorbeelden

- We werken met dagritme kaarten die staan voor dagelijkse gebeurtenissen (de kring, spelen in de hoeken, opruimen, fruit eten, binnen/ buiten spelen, zwaaien).
- Deze kaarten hangen duidelijk zichtbaar op de groep. We vestigen er vaak de aandacht op. Zo kunnen kinderen zien wat er komen gaat.
- Er wordt gewerkt met een vaste ochtend- en middagindeling (structuur), waardoor kinderen precies weten wat er gaat gebeuren.
- In augustus zijn we gestart met een 16-uurs aanbod voor de kinderen. Dit houdt in dat kinderen 4 uur per dagdeel komen. Omdat we nu de mogelijkheid hebben kinderen een uur langer ontwikkelingsstimulering aan te bieden plannen we ieder dagdeel structureel 2 beweegmomenten in. 1 beweegmoment aan het begin van het dagdeel dat zowel in de gymzaal, buiten of op de groep plaats kan vinden (zoveel mogelijk themagericht) en 1 beweegmoment aan het eind van het dagdeel die in principe buiten plaatsvindt.
- We verdelen de activiteiten onder de pedagogisch medewerkers. Eén van ons doet bijvoorbeeld een Puk activiteit met een klein groepje kinderen, terwijl de ander de overige kinderen begeleidt tijdens hun vrije spel.
- Voor kinderen met een specifieke ontwikkelingsbehoefte werken we met een individueel handelplan.
- We werken met een time-timer. Met deze klok wordt aangekondigd dat we over een aantal minuten gaan opruimen. Zo komt het opruimmoment voor kinderen geleidelijk en stopt het spel niet plotseling.
- De belangrijke overgangen worden ondersteund met een lied: het kringmoment, opruimen en fruit eten. Zo is het voorspelbaar voor kinderen wat er gaat komen.

We bevorderen positieve contacten tussen kinderen

Samen doen en samen spelen is leuk en ondersteunt de ontwikkeling. Ook botsen en voor jezelf opkomen horen daarbij. Kinderen leren van en met elkaar. We stimuleren onderling positief contact en samenspel. Waar nodig begeleiden we kinderen in het contact met anderen.

Voorbeelden

- We doen dagelijks gezamenlijke activiteiten, met de hele groep of met een groepje kinderen. We stimuleren kinderen mee te doen aan deze gezamenlijke activiteiten, zodat kinderen veel samen kunnen spelen en oefenen met samenspel.
- We realiseren ons dat kinderen soms behoefte hebben om alleen te spelen, naar anderen te kijken of een beetje te dromen. Dit is prima. We volgen het kind wel. Kinderen die echt moeite hebben met samenspelen, worden door de pedagogisch medewerker geholpen. Het kan zijn dat we samen met dit kind een spelletje doen en andere kinderen uitnodigen mee te spelen. Als het kind kan zeggen met wie of wat het zou willen spelen, geven we het goede voorbeeld, door te laten zien hoe je mee kunt gaan spelen. Soms vragen we de andere kinderen of het kind mee mag spelen.
- Kinderen spelen veel naast en met elkaar. Als kinderen langere tijd bij elkaar in de groep zitten en dus een band kunnen opbouwen, vindt er meer samenspel plaats. Grote kinderen zijn daarin het voorbeeld voor de jongere kinderen. Uit samenspel ontstaan vriendschappen. We stimuleren dit. We laten kinderen ontdekken wie ze leuk vinden en geven hen de kans om ook samen iets te doen.
- Vriendschappen worden gezien en gecompimenteerd. "Wat zijn jullie samen mooi aan het bouwen" of "wat kunnen jullie goed samen spelen"
- We laten kinderen elkaar helpen waar kan zodat kinderen leren behulpzaam te zijn naar elkaar. Zo laten we oudere kinderen jongere kinderen ondersteunen bij het opruimen, iets pakken waar een ander niet bij kan of de jas aandoen bijvoorbeeld.

We stimuleren kinderen respect te hebben voor anderen en hun omgeving

Al vanaf de jongste leeftijd is je kind een onderdeel van de groep. Daarbij horen bepaalde afspraken en vaste rituelen die ons met elkaar verbinden zoals het beginlied van de dag. Maar ook voel je je onderdeel van een groep als je inbreng er toe doet. Dit zit 'm, net als thuis, in 'gewone zaken'; samen de tafel dekken, even helpen bij de afwas (een fantastisch moment om met water te spelen), het ene spel opruimen voor je het volgende weer pakt, spelregels bij voetbal of het knutselmateriaal zelf schoonmaken. Jong geleerd...

Voorbeelden

- Peuters zijn in de leeftijd dat ze oog krijgen voor hun omgeving en de andere kinderen in de groep. Als een kind iets nog niet kan en dat valt op bij de andere peuters, dan benoemen we dit: "Bas is nog wat kleiner, die gaat dat nog leren". Door dit op een positieve manier te benoemen, gaan de kinderen op een respectvolle manier naar elkaar kijken: "Kijk! Bas kan het al!".
- We leren kinderen "nee" of "stop" te zeggen als ze iets niet willen. Zo leren kinderen dat ze op tijd stoppen met iets wat de ander niet leuk vindt. Ook leren we kinderen om positieve dingen tegen elkaar te zeggen. Als een kindje ons vertelt dat hij een ander kindje lief vindt, suggereren we hem/haar dit ook zelf tegen dat kindje te zeggen.
- We leren dat ze voorzichtig en met respect om moeten gaan met de spullen in de groep, maar ook met materialen uit de natuur. Je breekt niet zomaar takjes af of maakt plantjes kapot. Je spreekt een kind aan op zijn/haar gedrag als hij/zij bijv. een spinnetje doodmaakt.

We werken samen met ouders en anderen uit de leefomgeving van de kinderen

Onze bijdrage aan de opvoeding en ontwikkeling van je kind staat niet op zichzelf. Eenkennigheid, zindelijk worden, veranderingen in het gezin; samen met jou als ouder stemmen we af hoe we je kind daarbij het beste kunnen begeleiden. Maar ook met scholen, sportverenigingen, de kinderboerderij in de wijk, bibliotheek om de hoek, voorlees opa's en -oma's hebben we contact. We willen een waardevolle omgeving creëren waarin elk kind de kans krijgt om zich positief te ontwikkelen en te zijn wie het is.

VVE en samenwerking met ouders

Ouders spelen een belangrijke rol bij VVE. We vinden het belangrijk ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind en ze te ondersteunen bij dagelijkse opvoedingsvragen. We stimuleren ouders om ook thuis spelenderwijs aandacht te besteden aan waar hun kind op De Meibloem mee bezig is.

Voorbeelden

- We vragen tijdens het plaatsingsgesprek en in de kennismakingsperiode aan ouders wat hun opvoedingsgewoontes en vragen zijn, welk speelgoed in huis is, wat ouder en kind zoal samen doen en voor welke ouderactiviteiten de ouder belangstelling en tijd heeft. Op basis hiervan proberen we zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en mogelijkheden van ouders.
- We proberen de communicatie met ouders die geen Nederlands spreken zo makkelijk mogelijk te maken. Dit doen we door middel van het gebruiken van korte zinnen en makkelijke woorden, veel herhalen en vragen of ze het begrepen hebben. Of een andere ouder te laten vertalen indien mogelijk.
- We willen graag laagdrempelig zijn voor onze ouders. Waar mogelijk nemen we uitgebreid de tijd voor een overdracht zowel 's morgens als 's middags. Wanneer we ons zorgen maken om een kind, of wanneer een ouder graag dieper in wilt gaan op de ontwikkeling van het kind, maken we een extra afspraak zodat we rustig en ongestoord in gesprek kunnen gaan. Hiernaast kunnen we tijdens het halen en brengen (kort) ingaan op opvoedingsvragen van ouders.
- Ouders mogen een ochtend meedraaien om te ervaren wat hun kind bij ons doet. Dit verheldert hun beeld van hoe het er bij ons toegaat.
- Ouders gaan mee met uitjes van de kinderen.
- Ouders die toestemming hebben gegeven voor het maken van foto's voor het ouderportaal krijgen dagelijks foto's van hun kind toegestuurd. Ouders kunnen zo zien waar hun kind mee bezig is geweest die dag.
- Ouders krijgen informatie over nieuwe thema's en er wordt ieder thema een ouder-kind-activiteiten aangeboden. Op de deur is te zien waar we in die periode mee bezig zijn. Zo krijgen zij een beeld van de werkwijze en activiteiten van op de groep en krijgen ze een indruk van hoe hun kind zich daar gedraagt.
- We hebben voor elk thema een ouderboekje waarin we ouders ideeën aanreiken om ook thuis met het thema bezig te zijn.
- Twee keer per jaar heeft de mentor van het kind een gesprek met de ouders waarin we samen kijken naar de groei die jouw kind gemaakt heeft. Het gaat over hoe het kind in zijn vel zit op de groep en thuis en welke ontwikkeling het kind laat zien. Als hier aanleiding toe is, wordt ook besproken hoe de ontwikkeling extra ondersteund kan worden of eventuele andere stappen die gezet gaan worden. We vragen ouders om mee te denken hoe zij thuis kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind.

- We vinden het belangrijk dat ouders weten aan welke ontwikkelingsdoel we werken op peutergroep De Meibloem. Dit bespreken we met ouders tijdens een oudergesprek. We stimuleren ouders om ook thuis op een speelse manier aan dit doel te werken. Hiervoor geven we suggesties.
- We werken binnen de peutergroep met een oudercommissie. Vier keer in het jaar komen ouders, met een pm'er en de clustermanager bij elkaar om te overleggen over onderwerpen die zich bezighouden binnen de peutergroep. We vragen ouders om hun mening en inbreng hierin. Daarnaast helpen de ouders ook mee met activiteiten rondom vieringen als Sinterklaas, Kerst of het zomerfeest.
- Naast de oudercommissie hebben wij een aantal keren per jaar een ouderbijeenkomst rondom Bereslim, hierin bespreken wij met alle ouders die deelnemen aan het VVE Plus programma, de taalontwikkeling van een kind: Hoe lees je voor? Hoe vergaat het lezen van de Bereslimboeken? En wat is het belang van voorlezen?
- Als een kind naar de basisschool gaat, vindt er een warme overdracht (plus) plaats. Ook de ouder is hierbij betrokken. Ouder en pedagogisch medewerker vullen een overdrachtsformulier in. Er is een (telefonisch) overdrachtsgesprek tussen de leerkracht van school en de pedagogisch medewerker (warme overdracht). Soms is ook de ouder bij het gesprek (warme overdracht plus).

VVE en samenwerking met de basisschool

We vinden een doorgaande lijn tussen peutergroep en school belangrijk. Dit vergemakkelijkt de overgang naar school en bevordert het schoolsucces. Voor een doorgaande lijn is een goede samenwerking met school belangrijk. In hoeverre een doorgaande lijn gerealiseerd kan worden, is afhankelijk van het aantal scholen waarnaartoe 'onze' kinderen uitstromen. Ten tweede is het afhankelijk van de bereidheid tot samenwerking van de basisschool en de middelen die een school hiervoor heeft. Zo hebben VVE-basisscholen VVE-coördinatoren die onder andere de taak hebben om de doorgaande lijn te realiseren.

Kinderen van peutergroep de Meibloem stromen vooral door naar basisschool de Meiboom.

Voorbeelden

- Sinds 2017 werken voor- en vroegschool intensief samen in 'VVE-plus'. We hebben hiervoor anderhalf jaar lang elke maand een gezamenlijke training op het gebied van Taal en denken of spelbegeleiding gevolgd. Wat we geleerd hebben, wordt met elkaar besproken en vertaald in gezamenlijke kenniskringen van voor- en vroegschool, begeleid door de intern begeleider van school en educatief ondersteuner van de peutergroep.
- We organiseren gezamenlijke thema's en ouderactiviteiten.
- De voor- en vroegschool lenen over en weer materialen van elkaar.
- Peuters gaan wennen in de basisschool als ze bijna vier jaar zijn.
- We werken samen met de basisschool in één digitaal kindvolgsysteem KIJK! 0-7 jaar, waardoor voor ouders en de school de ontwikkeling van het kind tot 7 jaar in beeld wordt gebracht.
- We werken met een gezamenlijk VVE-actieplan van peutergroep en basisschool.
- We hebben een gezamenlijk ouderbeleidsplan. Waar mogelijk stemmen we onze ouderactiviteiten of elkaar af en/of organiseren we gezamenlijke activiteiten.
- We hebben een gezamenlijke Bibliotheek op School waar kinderen boeken kunnen lenen.

- De oudste peuters doen soms mee met de kleuters. Bv samen spelen op het leerplein of samen het nieuwe thema openen.

We bewaken de fysieke veiligheid van je kind

We hebben veel aandacht voor bewegen, buiten zijn en gezonde voeding. We doen zoveel mogelijk om ernstige ongelukken te voorkomen. Onze ruimtes, afspraken en werkinstructies zijn hierop gericht. Maar we willen en kunnen kinderen niet overal tegen beschermen. Ontwikkelen betekent ook de wereld ontdekken, klimmen en springen! Leren door vallen en opstaan. Vieze kleren en kleine ongelukjes, zoals schrammen of builen horen hierbij.

Voorbeelden

- Een kind staat boven aan de glijbaan en kijkt een beetje angstig. We geven een paar kleine aanwijzingen hoe het kind eraf kan glijden en gaan er dan naast staan, zodat het kind zich veilig voelt. Zo ontdekt het kind hoe het iets moeilijks en spannends zelf kan doen en leert het zijn/haar eigen grenzen kennen.
- Als kinderen op het (afgesloten) speelplein spelen, is er altijd toezicht. Er is altijd kans op ongelukken, maar er zijn duidelijke afspraken gemaakt over wat wel en niet kan/mag.
- Vierogenprincipe: dit principe is wettelijk verplicht voor kinderen van nul tot vier jaar. Dit betekent dat op elk moment de reële kans bestaat dat er een volwassene meekijkt of meeluistert met de beroepskracht. Dit houdt in dat we ervoor zorgen dat pedagogisch medewerkers in een groep altijd gezien of gehoord kunnen worden. In onze peutergroep realiseren we dit op de volgende manier: er is veel glas en daardoor worden doorkijkjes gecreëerd naar de gang of de buitenruimte, De deur naar de groepsruimte zit niet op slot; een ieder heeft vrije toegang tot de groepsruimte. De uitwerking van het vierogenprincipe en de maatregelen die we hierbij nemen hebben we besproken met de oudercommissie.
- Achterwacht: in situaties dat er bij de peutergroep heel weinig kinderen aanwezig zijn en één pedagogisch medewerker voldoet, is altijd een tweede volwassene bereikbaar. Tijdens de dagdelen dat iemand alleen is wordt in de achterwachtfunctie voorzien door medewerkers van basisschool De Meiboom of Bindkracht 10, die zich in hetzelfde gebouw bevinden.